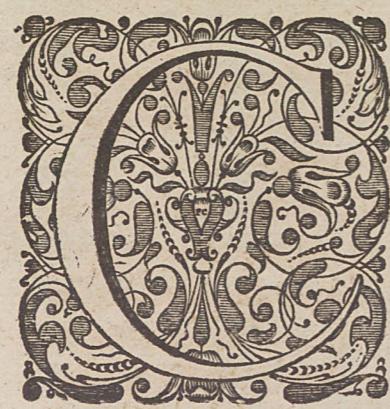

C H I L I.

*Chili latif.
sime summa.*

HILI provincia ultra tropicum capricorni sita est; inter Peruviam & Patagonum regionem, quarum hæc meridiem; illa boream spectat. Ad occassum habet mare Pacificum, quod hujus provinciæ & Chinensis imperii littoribus immenso spatio intercluditur. Pluvias, fulmina, & totius anni mutationem sentit, distinctis intervallis, haud aliter ac Europa: nisi quod illic ætas est, cum nobis est hyems, mutatis rerum vicibus. Polus antarcticus observatur ex nubeculæ cuiusdam albæ circumactione, cuius peripheria centrum polum constituit. Regio omnis partim maritima est, partim montana: quæ pars mari vicinior est, ea magis calet. Magna hic pecudum & struthionum frequentia. Fructus, qui ex Hispania allati hic seruntur, facile crescunt. Fluvii plerique ob indomitum frigus nocturno concrescunt, interdiu vero decurrent soluto gelu. Incolis vasta & firma moles corporis, membra compacta, animus bellaturiens; arma habent arcum & sagittas; vestem, pelles ferarum, & luporum marinorum.

Extenditur à septentrione in austrum leucas 500, ad fretum usque Magellanicum pertingens, ab oriente vero in occidentem, sive à mari Pacifico ad mare usque Atlanticum leucas 400, & subinde 500. Veruntamen si provinciam Chiles strictius sumas, prout ab Hispanis culta ac inhabitata est, non nisi leucas trecentas secundum longitudinem patet: in latitudinem autem viginti & non raro pauciores, ubi *Cordilleras de los Andes* excurrunt, montes longo tractu protensi, perpetuisque fere nivibus operti. Quanquam vero, ut dictum, harum provinciarum varia sit temperies, viccesque suas eæ experiantur, propter altitudinis polaris, cui coextenduntur, varietatem, nihilominus nulli Indianarum parti aëris ac cœli clementia cedunt, nulli incolarum frequentia, eadem fere sita, (ex opposito) qua Castella, graduum altitudine. Quin commeatus omnis copia, rerumque omnium affluentia, fodinarum, aliorumque metallorum opulentia; indigenarum robore & agilitate, cum aliis Indiae tractibus certat. Gens utpote bellis assueta, difficulter se in ordinem cogi passa fuit. Quin & hodie belligerantur, qui montes, & ea loca inhabitant, ubi *Cordilleras* terminantur, in provinciis Arauco, Tucapel, & valle de Puren, in America.

terjecta inter urbem *Conception* & los confines & *La Imperial* civitatem.

Vbi Peruanæ contermina est Chili, vallis est *Popiapo*, quod vocabulum Indorum lingua *agrum Iaspidum* significat. In valle siquidem vicina mons est, è quo lapis iste copiose eruitur, qui quod facile istuc haberi possit, minoris censetur precii. Hanc vallem excipit in littore 35 leucarum intervallo alia, *Guasco* dicta, sita altit. grad. 29. Huic proxima est vallis *Chile*, omnium, quotquot hoc tractu sunt, laudatissima, ob quam causam provinciæ universæ nomen fecit. Hic olim divites erant aurifodinæ, quas *de Quillota* vocabant, è quibus *Valdivia* tantas opes, thesaurosque abduxit.

Prima vero civitas, Peruanæ proxima, ab Hispanis *la Serena* vocatur, exstructa à *Valdivia* gubernatore *Chiles*, anno 1544, in valle *Coquimbo* non longe à littore maris australis. Longissimus hic dies horas numerat 14 die undecimo Decembris: totidem horas longissima nox undecimo Iunii. Perhibet in sua harum regionum descriptione *Lopes Vaz*, domicilia in hac urbe numerari ducenta. Cui rei fidem facit, quod, cum huc appulisset *Franciscus Draeck*, ac Anglorum aliquot in terram exposuisset, trecenti illicet in armis equites, peditesque ducenti fugam illos capessere coegerint. Rari eam irrigant imbræ, nec nisi ter quaterve in anno hic pluit.

Civitas *S. Iacobi*, Hispanis *S. Iago* dicta, *S. Iago* totius provinciæ metropolis est; prima Chilensis colonia, quam condidit Petrus de *Valdivia* anno 1541. Altitud. jacet grad. 34¹, à mari abest 15 leucis, 10 insuper à valle *Chiles*. Sedes est ecclesiæ *Cathedralis* & cœnobitorum ordinis Dominicanorum, Franciscanorum, & Mercenariorum. Loco sita est, tritici, vini, aliarumque rerum feracissimo, necnon aurifodinis opulentis celebri. Indos tributarios habet plus quam 10000, in viginti sex vicis ac tribus distinctos. Inservit civitati huic *Portus de Valparayo*, ad ostium fluminis *Topocalma*, qui urbem ipsam præterlabitur.

In provincia *Chucuito*, ultra *Cordilleras de los Andes*, ita montes istos vocant, sitæ sunt tractu frigido & sterili urbes *Mendoza*, & *S. Juan de La Frontera*, in quas colonios deduxit *Garcia de Mendoza*. Oppidum de *Mendoza* in eadem est cum *S. Iago* altitudine, ab ea leucis distans 40. Ad illam via patet per ipsos *Andes*, sed propter objectas perpetuo nives molestissima. Vrbs *S. Juan de la Frontera* ad australem plagam urbis de *Mendoza* est.

Vrbs *la Concepcion* ad littus jacet maris Pacifici. *La Concepcion*

X fici. Co-